

Nemzeti Filharmonikus Zenekar: sikeres első két hét Amerikában

A Nemzeti Filharmonikus Zenekar két hónapos egyesült államokbeli turnéjának első két hetében tíz koncertet adott Nevada, Kalifornia és Illinois államban, valamennyit telt ház előtt. Az Illinois állambeli Urbana egyetemén az együttes néhány muzsikusa egynapos mesterkurzust is tartott az érdeklődő növendékeknek. Az eddig megjelent kritikák elismeréssel írnak mind a zenekar, mind Kocsis Zoltán teljesítményéről, s nem mulasztják el megjegyezni, hogy a magyar muzikusok a közönség körében is igen lelkes fogadtatásra találtak.

Észak-Kalifornia egyik legszebb hangversenyterme nyílt meg ebben az évadban Sacramento mellett, itt lépett fel koncertkörútja második hangversenyén a Nemzeti Filharmonikus Zenekar. „Kocsisnak pontosan engedelmeskedik a zenekara, és egyértelmű, hogy a kiválasztott magyar műveket kitűnően ismeri, érti. A Bartók-mű előadása egyenesen briliáns volt: játékos, elégikus, elvágódó és ellenpontozott egyaránt tudott lenni – írja Paul Hertelendy, az artsf.com internetes kulturális lap kritikusa. (...) A davis hangversenyen Kocsis három szerepben is bemutatkozott: nem csak vezényelte a zenekart, de hangszerelt is, és energikus zongorajátékát is meghallgathattuk (Liszt Esz-dúr zongoraversenyében). Az előadás eszünkbe juttatta Kocsis két évtizede San Franciscóban készített csodálatos felvételeit, amelyeken Rahmanyinov összes zongoraversenyét játssza. A dalok nagyzenekari hangszerelését kitűnően oldotta meg. Szorosan követi Debussy korai stílusát az Ariettes oubliées-ben, ami igen nehéz feladat, felidézve a körülbelül akkortájt íródott Pelléas és Mélisande zenei textúráit.”

„Az amerikai zenekarok többségét jellemző gazdag és homogén hangzás helyett a magyar vendégegyüttestől csillogó és áttetsző, a hangszerek változatos színeit kiemelő játékot hallottunk. A fafúvósok figyelemre méltó élénkséggel és kifejezőerővel, a rézfúvósok pedig – ahogy azt kell – férfiasan játszottak, míg a vonósok

feszés és koncentrált előadásmódja rendkívül tiszta és pontos hangzást eredményezett. Ez a hangzás részben valószínűleg Kocsis Zoltánnak köszönhető, akinek lenyűgöző zongorajátéka is hasonló elképzeléseket sejtet.

A műsor első száma, Bartók Tánctáncjátéka mindjárt alkalmat adott a fafúvósoknak kitűnő játékuk megcsillogtatására. Különösen tetszetek a fagottok és a klarinét – a zenészek szinte improvizatívus könnyedséggel, ugyanakkor a ritmus tökéletes betartásával adták elő a szólókat. Kocsis és a zenekar az egész mű alatt érzékeltetni tudta a zenében rejlő ironikus humort csakúgy, mint a robusztusabb és népiesebb elemeket. Kocsis ritmuskezelése figyelemre méltó: egyszerre hajlékony és fegyelmezett. Feszés, ám ugyanakkor kifejező mozdulataival úgy tudta tükrözni a váltakozó, rapszodikus hangulatokat, hogy közben egyszer sem veszítette szem elől az egész mű szerkezetét, irányvonalát” – írja William Wellborn zongoraművész, a San Franciscó-i Zeneakadémia tanára az egyik legrangosabb internetes zenekritikai lapban, a San Francisco Classical Voice-ban.

„Liszt Ferenc Esz-dúr zongoraversenye alkalmat adott Kocsis főzeneigazgatónak, hogy zongoristaként és karmesterként is megcsillogtassa képességeit – folytatja Wellborn. (...) Kocsis élénk és izgalmas, a romantikus túlzásoktól mentes értelmezést kínált, és én magam például ritkán éreztem ennyire érthetőnek ezt a zenét. Öröm volt hallani a nyitó rész pontosan és átgondoltan strukturált előadását. Nyoma sem volt retorikus fellengzősségnek: helyette maradt a szokatlanul hatásos és intelligens megfogalmazás. (...) A végén a közönség felállva ünnepelt.”

A San Diego Union Tribune című lapban Valerie Scher sajnálkozik, hogy a koncert műsorán nem szerepelt Bartók-mű, „zongoraművészi képességeit azonban (Kocsis Zoltán) Liszt 1. zongoraversenyében is meg tudta csillogtatni, játékában a mennydörgő oktávok és a cizellált költőiség egyaránt megjelent. Karmesteri pálcája nyomán pedig életre kel-

tek Kodály Galántai táncainak életteli ritmusai és Liszt Les Préludes-jének szinte wagneri őserije. Kodály Páva-variációi ugyan a Sztravinszkij-féle Tűzmadár kevésbé izgalmas változatának tűntek, de a zenekar ki tudta bontakoztatni a zenei tollazatot, például a pihekönnyű fuvola- és hárfaszakaszokban. Reméljük, nem kell újabb 18 évet várnunk, hogy a zenekar ismét ellátogasson az Egyesült Államokba” – fejezi be kritikáját Valerie Scher.

Felkavaró, nagy magyar eposz című cikkében Chris Pasles, a Los Angeles Times kritikusa Bartók Concertójának előadásáról azt írja, hogy a mű Kocsis és a Nemzeti Filharmonikusok kezében „nemzeti eposzá lényegült át”. „Kocsis kiegyensúlyozott vezénylése és a zenészek elkötelezett muzsikálása teremtette meg ezt a hatást. A gyors tempókkal és az ötétel közötti szünetek minimálisra rövidítésével Kocsis egy pillanatra sem lankadó lendülettel játszatta zenekarát, már a mű első ütemeitől, a nagy veszély felismerésétől kezdve.”

Timothy Mangan Magyar zene tündökölő magyar előadásban címmel jelentette meg kritikáját az Orange County Registerben. „Izgalmas Kocsis pálcatechnikája és értelmezésmódja – írja a kritikus. Más zongoristából lett karmesterekre (most Vladimir Ashkenazy jut eszembe) emlékeztem abban, ahogy játszik a zenekaron, nem csak pálcáját lengeti előttük. A zenei folyamatot állandóan szoros kontroll alatt tartja, a frázisoknak és az azokat megtestesítő instrumentális hangzásoknak határozott kontúrokat ad. Pálcája vége mindent tisztán és pontosan rajzol fel a levegőben.

Kodály alábecsült Páva-variációi és egy rokon mű, Bartóktól a Concerto Kocsis értelmezésében egyszerre volt határozott és ésszerű, az első hangtól az utolsóig megtervezett, tempójában pontosan formált, ugyanakkor olyan energiákkal telített, amire csak az az előadó képes, akinek a mű a kisujjában van. A zenekar tökéletesen hajtotta végre a karmesteri utasításokat. (...) A közönség hatalmas tapssal fejezte ki tetszését” – teszi hozzá kritikája végén Timothy Mangan.